Suomenlampaasta voisi hyvin tehdä samanlaisen bränditutteen kuin esimerkiksi islanninlammas on. **MUOKKAAMOYRITTÄJÄ SEIJA HALKOLA**

SAMI KARPPINEN

Seija Halkola esittelee luonnosta pyydystetyn supikoiran muokattua turkisnahkaa. Pikkukuva: Kukin asiakas saa lähettämänsä nahkat takaisin.

Vain pieni osa villiturkiksista hyödyksi

Luonnosta pyydystettyjen turkiseläinten nahkoja menisi maailmalle paljon nykyistä enemmän. Ainakaan kurikkalainen Modifur Oy ei saa metsästäjiltä tarpeeksi villiturkiksia.

KURIKKA (MT)

Suomessa metsästetään yli 150 000 supikoiraa ja yli 50 000 kettua vuodessa. Muokkaamoyrittäjät **Seija** ja **Reijo Halkola** kummastelevat lukuja. Vain häviävän pieni osa näiden saaliseläinten turkiksista kulkeutuu muokkaamoon asti.

Modifur on kehittänyt villiturkisten keruujärjestelmää. Ahkerille metsästäjille yhtiö lähettää keruuastiat ja nahkoja varten suolaa. Kun pytty on täysi, yhtiö hakee sen.

”Meille riittää, kun metsästäjä nylkee saaliin ja suolaa nahkan”, Seija Halkola sanoo. Lähes kaikki turkiseläimet majavaa lukuun ottamatta on perinteisesti nyljetty ”tuppeen”, vain peräpäästä avaten.

Sitten nahkasta on kaavittu rasva pois ja nahka on pingotettu kuivatuslaudalle eli taanalle karvapuoli sisäänpäin. Ennen kuivumista nahka on käännettävä karvapuoli päälle.

Puuttuu taitoa ja nylkytiloja

Tuppeen nylky on työlästä ja vaatii ammattitaitoa, jota monella nykymetsästäjällä ei ole. Myös sopivat tilat puuttuvat. Supikoiran tai ketun nylkeminen keittiössä saattaa vaarantaa perhesovun.

Halkolat neuvovat nylkemään saaliseläimen levälleen vatsasta avaten.

Nylkeminen on helpointa heti, ennen kuin saalis jäähtyy ja muuttuu kuolonkankeaksi. Jalat saa katkaista ensimmäisestä nivelestä, kynsiä ei tarvitse ottaa mukaan.

Sen jälkeen nahkasta poistetaan suurimmat rasvakökkäreet ja laitetaan reilusti suolaa. Nahkan on annettava suolaantua ainakin 2–3 päivää.

Suolatusta supikoiran nahasta Modifur maksaa 17 euroa, punaketusta 15 euroa.

Suolattu turkisnahka säilyy kuukausia. Toinen vaihtoehto on pakastaminen.

Pohjoisesta kettuja, etelästä supikoiria

”Pohjoisesta tulee punakettua, etelästä supikoiraa”, Reijo Halkola sanoo. Suomessa tuskin on saatu turkiseläintä, jota firmassa ei olisi muokattu.

Eläintentäyttäjille Kurikassa muokataan mitä ihmeellisimpiä nahkoja.

Osa on peräisin esimerkiksi Afrikasta. Tammikuussa lähti krokotiilinnahka.

Majavannahkoja tulee muokattaviksi pahimmoilleen pieni määrä. Seija Halkolan mielestä majavakin on erittäin hieno turkis.

Piisaminnahkoja tulee enää satoja vuodessa. Parhaimmillaan niitä muokattiin satatuhatta vuodessa.

Näädännahka kannattaa myydä muokkaamattomana, Reijo Halkola vinkkaa. Näädissä on paljon värieroja.

Koristetaljoiksi muokattavissa metsäkauriin ja valkohäntäpeuran nahkoissa on paljon suolausvirheitä. Suolaamattomista kohdista karva irtoaa muokkauksessa.

Ostamansa turkikset Modifur myy esimerkiksi Keski-Euroopaan. Italiaan on lähetetty koerä supikoiran villiturkiksia. Halkolat odottavat, miten vienti lähtee vetämään.

Kiinan valtaville markkinoille tavara ei riitä.

Lammas, poro ja villiturkikset

Modifur Oy:n edeltäjät ovat muokanneet turkiksia Kurikan Panttilassa 1800-luvun lopulta asti. ”Armeijanharmaata lammasta tehtiin pitkään”, Reijo Halkola muistelee. Armeijalle muokattiin päivittäin 700 lampaannahkaa.

Lampaannahkoja yritys muokkaa vieläkin. ”Suomenlampaasta voisi hyvin tehdä samanlaisen bränditutteen kuin esimerkiksi islanninlammas on”, Seija Halkola sanoo.

Tarhaturkikset tulivat 1980-luvulla. Vauhti kesti vuoteen 2008, kunnes kiinalaiset veivät markkinat. ”Tarhaturkiksia leivottiin 300 000 vuodessa”, Reijo Halkola muistelee.

Nyt yrityksen päätuotteet ovat lampaat, porot ja metsästäjiltä saatavat luonnonturkikset.

Modifur Oy työllistää Halkolan pariskunnan lisäksi kuusi vierasta työntekijää. Uusia valmiita turkismuokkaajia ei saa, oppi on annettava työn ohessa. Reijo Halkolakin haki aikoinaan muokkausoppia Saksasta ja Tanskasta.

Supikoiran tai ketun turkiksen muokkaukseen kuluu keskimäärin kymmenen päivää, 26 työvaihetta. Käsityötä on paljon, muokkausta ei voi automatisoida.

REIJO VESTERINEN

Nahkan hinta ei kata pyynnin kustannuksia

Luonnosta pyydystettyjen eläinten turkis jää liian usein hyödyntämättä. Yksi syy on hinta, joka ei kata pyynnin eikä varsinkaan jatkokäsittelyn kustannuksia.

Vuonna 2010 Ilomantsissa perustettu Luonnonturkisyhdistys yrittää ajaa asioihin parannusta.

”Keräily ja käsittely on puutteellista. Lopputuotteiden asema markkinoilla on epävakaa”, yhdistyksen puheenjohtaja **Kaarlo Nygrén** listaa ongelmia.

Villiminkin ja supikoiran vähentämiseksi on pidetty kursseja ja järjestetty kampanjoita. Liian usein on unohdettu, että nämä vierasperäiset eläimet ovat paitsi petoja, myös turkiseläimiä.

Markkinat vetäisivät supikoirannahkoja enemmän kuin tarjontaa on ollut, Luonnonturkisyhdistys muistuttaa nettisivuillaan.

Yhdistys pyrkii vastaamaan kysyntään kouluttamalla metsästäjiä turkisnahkojen hyvään alkukäsittelyyn. Yhdistys etsii lyhyitä ja edullisia kanavia pyytäjiltä kuluttajille.

Kesäkuun alussa Riihimäen erämessuilla järjestetään villiturkisten huutokauppa. Metsästäjiltä kerättyjä turkisnahkoja on myynnissä myös Kajaanin erämessuilla muutamaa viikkoa aikaisemmin.

Samoissa tapahtumissa jatketaan myös pienompelimojen turkistuotteiden suoramyyntiä.

Hyötykäyttöön vain osa

Suomen metsästäjäliiton Uudenmaan piirin pienpetokilpailun voittanut orimattilalalainen **Seppo Koskinen** nylkee vain parhaassa karvassa olevat saaliinsa. Koskinen käy kaapimassa nahkoista rasvan tutun turkistuottajan luona ja hänen välineillään.

Kahtena vuotena uusmaalaisillakin metsästäjillä on ollut mahdollisuus myydä turkikset suolattuina.

Nygrén pitää suolattuna myyntiä edistysaskeleena. Se helpottaa rasvaisten eläinten, supikoiran, ketun ja majavan, markkinoille saamista.

Raaka-aineesta ei ole puutetta. Koskisen puolentoista vuoden supikoirasaalis oli 164 eläintä. Lahden kaupungin läheisyys takaa sen, että supikoira- ja kettutyhjiötä ei pääse muodostumaan.

Keski-Suomessa Kannonkoskella kettuja ja supikoiria metsästävä **Juha Ahonen** on lahjoittanut ketut tuttavalleen, jonka haaveena on saada vaimolle villikettuturkki. Tuttava nylkee ketut ja lähettää nahkat jatkokäsittelyyn.

Turkisten ostajia ja jalostajia on Suomessa kumpiakin alle kymmenen. Luonnonturkisyhdistyksen jäsenmäärä on nyt 111. Nygrénin mukaan ydistykseen ei tulla vaan siihen kutsutaan jäseneksi.

Luonnonturkisyhdistys on rekisteriöinyt tavaramerkikseen WFF, Wild Finnish Fur, Villi suomalainen turkis.

REIJO VESTERINEN

Juha Ahosen saalistamat ketut päätyvät kaverin nyljettäviksi.

Punakettuja pyydystetään yli 50 000 vuodessa. Liian monen turkis jää hyödyntämättä.

MARKKU VUORIKARI

Metsäpeuran koparoiden kopse hiljenee Suomessa, ellei lajin suojelua tehosteta.

Yhdistys: Metsäpeuran suojelua pitää tehostaa

Suomen metsäpeuran puolesta ry vaatii lisää ponnisteluja metsäpeurojemme pelastamiseksi. Yhdistyksen mielestä peurat häviävät, jos niiden asuma-alueilta ei vähennetä susia ja muita petoja.

Yhdistys on ryhtynyt keräämään peura- ja petohavaintoja samalle kartalle. Kuhmosta on jo lukuisia havaintoja ahmoista, ilveksistä, susista ja metsäpeuroista.

Maa- ja metsätalousministeriölle viime lokakuussa lähettämässään lausunnossa yhdistys muistutti, mitä ministeriö on kirjannut hyväksymäänsä metsäpeuran hoitosuunnitelmaan.

Suunnitelman mukaan Kainuun metsäpeurakanta pitää kasvattaa 1 700 yksilöön. Nyt määrä on alle puolet määrästä, vuoden 2013 laskennassa 793 yksilöä.

Suurin syy kannan romahtamiseen ovat sudet, yhdistys toteaa.

Kuhmo, Sotkamo ja Ristijärvi pitää yhdistyksen mukaan julistaa susivapaaksi metsäpeuraalueeksi. Alueelle tulisi myöntää ainakin 30 poikkeuslupaa susien poistamiseksi.

Kantelu Brysseliin

EU-komission pääsihteeristölle yhdistys on lähettänyt kantelun, jonka mukaan Suomi ei hoida velvoitteitaan uhanalaisen metsäpeuran suojelemiseksi.

Kantelun on allekirjoittanut 11 henkilöä Kainuusta ja Suomenselältä.

Kantelussa muistutetaan, että Kainuun peurakanta oli suurimmillaan 1 700 eläintä vuonna 2001. Suomenselän kanta on huvennut vuonna 2006 lasketuista 1 400 peurasta noin tuhanteen.

Metsäpeuran puolesta -yhdistyksen delegaatio kävi viime kesänä Venäjän Kostamuksessa. Siellä suomalaisille kerrottiin, että myös Venäjällä metsäpeurat vähenevät. Syiksi mainittiin salametsästys ja suurpedot.

”Suomen tulee varautua kantamaan vastuu metsäpeurojen tulevaisuudesta maapallolla”, yhdistys vaatii.

REIJO VESTERINEN

Koiran koulutus maksullista Metsähallituksen mailla

Metsästyskoiran koulutus on maksullista Metsähallituksen mailla, myös niin sanotun vapaan metsästysoikeuden alueella. Paikallisilta metsästäjiltä Metsähallitus ei ole kuitenkaan toistaiseksi tiukasti maksuja vaatinut.

Metsästyslain 8. pykälän mukaan kuntalaisella on oikeus metsästää kotikunnassaan valtion omistamilla alueilla Lapin läänin kunnassa tai 13 muussa kunnassa pääosin Kainuussa.

”Oikeus koskee pelkkää metsästämistä, ei koirien kouluttamista”, Metsähallituksen luontopalvelujen ylitarkastaja **Ahti Putaala** tulkitsee.

Metsähallitus myy 20 euron hintaisia koirankoulutuslupia. Esimerkiksi Kainuuseen niitä ostettiin viime kaudella kaksi kappaletta.

Alueluvalla saa kouluttaa koiraa

Hirvenpyyntiin Metsähallitus myy aluelupia. Niihin sisältyy oikeus kouluttaa hirvikoiraa lupa-alueella.

Suomen metsästäjäliiton Kainuun piirin puheenjohtaja **Timo Säkkinen** on nostanut lupa-asian esille. Hänen mielestään asiassa ei ole kyse maksun määrästä, vaan siitä, ”että taas kerran metsästäjiltä viedään ikimuistoisia oikeuksia pois”.

Putaalan mukaan koirankoulutus valtion mailla on ollut maksullista jo kauan. Maksamattomuuteen Metsähallituksen erätarkastajat eivät ole kovin hanakasti puuttuneet, koska asiassa on monia tulkinnan mahdollisuuksia.

Säkkisen tulkinnan mukaan maksuvelvollisuus tulee voimaan myös jahtikaudella, kun pyyntiluvat on käytetty.

”Entä pienpetojen pyynti? Jos pyynnissä käytetään hirvihaukkuisia koiria, näädänpyytäjästä saattaa tulla metsähallituksen mukaan rikollinen”, Säkkinen pohtii.

Putaalan mielestä asia kaipaa lisäohjeistusta. Sitä voi tulla jo ensi syksyksi.

REIJO VESTERINEN

Ammattikalastajat luottavat tulevaan

Saaristomeren ja Selkämeren ammattikalastajat uskovat alan tulevaisuuteen, ainakin ammattiopisto Livian kalatalous- ja ympäristöopiston seminaarin ryhmätöissä.

Vahvuuksia ovat hyvät kalakannat, kotimaisen kalan markkinat sekä kalastajien osaaminen. Myös kuntien asenne perinteistä elinkeinoa kohtaan on myötämielinen.

Suurimmat mahdollisuudet liittyvät uuteen teknologiaan ja kehitykseen. Laatutyö on takuu ja lähiruoka tulevaisuuden tuote.

Kalastajat näkivät mahdollisuuksia myös kuoreen ja silakan rannikkokalastuksessa sekä hoitokalastuksessa. Joillekin keskittyminen suoramyyntiin on tulevaisuuden strategia, lähes kaikille yhteistyö on tarpeen.

Mahdollisuuksien toteuttamiseen kalastajat toivovat apua erityisesti viranomaisilta ja tutkijoilta.

Tärkeitä tukitoimia ovat kehittämishankkeet ja investointien rahoitus, kalastusoikeudet, kalastuksen sijainninohjaus sekä kutualueiden kunnostus.

Tutkimuksen tulisi paremmin palvella elinkeinon tarpeita. Erityisesti viranomaisten ja kalastajien tiedonvaihto on tärkeää, säädösten ja ohjeiden ”suomentaminen” erittäin tärkeää.

Mahdollisuuksien lisäksi on uhkia

Mahdollisuuksien lisäksi olemassa on myös uhkia.

Niistä pahimmaksi kalastajat nimesivät WWF:n, ympäristöviranomaiset sekä yksinomaan luonnonsuojelunäkökulmasta tehdyt päätökset.

Vahinkoeläimet estävät kalastuksen monilla alueilla kokonaan.

Muita ulkopuolisia uhkia ja esteitä ovat jäykkä ja hidas byrokratia, kalastusrajoitukset, rantojen sulkeutuminen ja sosiaalisen median ammattikalastajavastaisuus.

Alan omiksi esteiksi nähtiin kalastajien ikääntyminen, jatkajien puute, uuden vastustaminen ja riippuvuus yhdestä saaliskalalajista.

Ryhmätyö tehtiin laivaseminaarissa, johon osallistui 56 ammattikalastajaa Merikarvian ja Kemiönsaaren väliseltä merialueelta.

REIJO VESTERINEN